

→ yangi tadbirkorlik sub'yektlari uchun xomashyo, asbob-uskuna va texnologiyalardan tanlov asosida foydalana olish imkoniyatlarini yuzaga keltirish.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. Mirziyoev SH.M. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti SHavkat Mirziyoevning Oliy Majlisga va O'zbekiston xalqiga Murojaatnomasi - Toshkent. // Xalq so'zi, 2022 yil 20 dekabr.

2. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Sh. Mirziyoyevning "Tadbirkorlik muhitini yaxshilash va xususiy sektorni rivojlantirish orqali barqaror iqtisodiy o'sish uchun shart-sharoitlar yaratish borasidagi navbatdagi islohotlar to'g'risida"gi PF-101-son farmoni. 2022-yil 8-aprel.

3. M.A.Mamatov. Iqtisodiy o'sish. O'quv qo'llanma. - T.: «Innovatsion rivojlanish nashriyot-matbaa uyi», 2021-384 b.

4. Akhunova M. K. THE ROLE OF INNOVATION IN THE DEVELOPMENT OF THE NEW UZBEKISTAN // Nazariy va amaliy tadqiqotlar xalqaro jurnali. – 2023. – T. 3. – №. 1. – S. 11-20.

5. Xarakatlar strategiyasi: dastlabki yil yakuni "Taraqqiyot strategiyasi" markazi ma'lumotlari.

МАМЛАКАТ ХУДУДЛАРДА УЛГУРЖИ САВДОНИ РИВОЖЛАНТИРИШДА ЛОГИСТИКА САМАРАДОРЛИГИНИ ОШИРИШ ЙЎЛЛАРИ

**Бозоров Ильёс Исомиддинович -
ТДИУ "Иқтисодиёт"
кафедраси катта ўқитувчиси**

Мамлакатимизда иқтисодиётни модернизациялаш ва диверсификация қилиш шароитида хўжалик юритувчи субъектлар фаолиятини, биринчи навбатда савдо хизматларини кўрсатувчилар ва истеъмолчилар ўртасидаги муносабатларни эркин рақобат остида йўлга қўйиш бугунги куннинг бугунги долзарб муаммоси ҳисобланади. Шунинг учун ҳам кейинги йилларда улгуржи савдо хизматини кўрсатувчи корхоналар учун ўз фаолиятида маркетинг тамойилларига амал қилган ҳолда истеъмол товарларига талабни ўрганиш ва бозорда ўз ўрнини топиш, бозорни эгаллаш каби масалаларга эътибор бериши жуда муҳим бўлиб бормоқда.

Улгуржи савдо тушунчасини машхур маркетинг Ф.Котлер қўйидагича таърифлайди: "Улгуржи савдо бу шундай сотиш, бунда профессионал фойдаланиш мақсадида сотиб олувчиларга товарлар ёки хизматларни сотиш бўйича ҳар қандай фаолиятни ўз ичига олади"[1]. Улгуржи савдо фақат ишлаб чиқариш ва истеъмол бозори ўртасидаги тайёр маҳсулот тақсимоидан иборат. Ишлаб чиқаришни ташкил этиш учун таъминот бўғинидан хомашё, яримтайёр маҳсулотлар, эҳтиёт қисмларни ишлаб чиқариш ҳудудига етказиб бериш, ишлаб чиқариш ҳудудидан эса тайёр маҳсулотларни истеъмол бозорларига тақсимлашни ҳам таъминлайди. Бу улгуржи савдонинг кенгайтирилган такрор ишлаб чиқариш жараёнидаги асосий бўғин эканлигини исботлайди [2]. Улгуржи савдони ривожлантириш мамлакатнинг экспорт салоҳияти билан бевосита боғлиқ бўлиб, Ўзбекистонда экспорт салоҳиятидан самарали фойдаланиш ва уни кенгайтиришда экспортчи корхоналарнинг мақсад ва вазибаларини аниқ белгилаш, уларни амалга ошириш йўналишларидан келиб чиққан ҳолда экспорт стратегиясини шакллантириш корхоналарни ҳозирги пайтда кучли рақобат шароитида ўз ўрни ва мавқени тўғри белгилаб олишига ёрдам беради. Ўзбекистон Республикасини янада ривожлантириш бўйича Ҳаракатлар стратегиясида мамлакатимизнинг экспортга мўлжалланган маҳсулотларни юқори даражада маҳаллийлаштиришга йўналтирилган иқтисодиётнинг истиқболли соҳаларини ривожлантириш дастурини амалга ошириш кўзда тутилган [3].

Мамлакатда Халқаро транспорт коридорлари, логистика ва транзитни ривожлантириш 2022 йил январь ойида Тожикистон Республикаси транспорт вазирлиги ташрифи доирасида томонлар ўртасида халқаро автомобиль ташувлари соҳасида ҳамкорликни муҳокама қилиш ва ривожлантириш мақсадида ўзбек-тожик қўшма комиссияси ташкил этилди. Ўзбекистон Республикаси транспорт вазирлигининг Эрон Ислом Республикасига 2022 йил 23-25 январь кунлари ташрифи муносабати билан Чобаҳар портидан фойдаланган ҳолда халқаро транспорт ва транзит коридорини яратиш бўйича меморандум лойиҳаси ишлаб чиқилди ва Вазирлар Маҳкамасининг топшириғига мувофиқ Эрон томонига юборилди. Давлат божхона қўмитасининг техник мутахассислари билан биргаликда Давлат божхона қўмитаси ва Транспорт вазирлиги ахборот тизимларининг ўзаро таъсирининг технологик ҳолатига қўшимчалар ишлаб чиқилди, унга мувофиқ автоматлаштирилган рухсат бериш тизимининг тўлиқ ишлаши учун Транспорт вазирлиги ва Давлат божхона қўмитаси ўртасида маълумотлар интеграцияси ва “e-Permit” тизимини форматининг макети ишлаб чиқилди.

Термез шаҳрида Ўзбекистон, Афғонистон ва Покистон давлатлари ўртасида уч томонлама транспорт масалалари бўйича ишчи учрашув тадбири юқори савияда ташкил этилди. Ўзбекистон Республикаси транспорт вазири ҳамда Озарбайжон Республикаси Транспорт ва рақамли ривожлантириш вазири томонидан Ўзбекистон Республикаси Ҳукумати билан Озарбайжон Республикаси Ҳукумати ўртасида халқаро автомобиль қатнови тўғрисидаги битим имзоланишига эришилди. 2022 йил август ойида “Хитой – Қирғизистон - Ўзбекистон” темир йўлини қуриш лойиҳасининг техник-иқтисодий асосларини ишлаб чиқиш мақсадида Қирғизистон ҳудудида Хитойлик мутахассилар томонидан изланиш ва ўрганиш ишлари бошланди. 2022 йил 29 июль – 8 август кунлари “Мозори-Шариф – Қобул - Пешовар” темир йўлини қуриш лойиҳаси йўналиши бўйлаб Афғонистон ҳудудида қўшма экспедиция ташкил этилди. 2022 йил 15 – 16 сентябрь кунлари Самарқанд шаҳрида ШХТ саммити доирасида “Хитой – Қирғизистон - Ўзбекистон” темир йўлини қуриш лойиҳасини амалга ошириш мақсадида Ўзбекистон, Қирғизистон ва Хитой ўртасида Меморандум имзоланди.

Фойдаланилган адабиётлар:

1. Котлер Ф. *Маркетинг менежмент.* – СПб.: Питер, 2000. – С.347
2. Martin Christopher, Helen Peck. *Marketing Logistics.* ButterworthHeinemann, Boston: 2015y. P.172.
3. *Ўзбекистон Республикаси Президентининг фармони 2022-2026 йилларга мўлжалланган янги Ўзбекистоннинг тараққиёт стратегияси 29.01.2022 йил.*

ИННОВАЦИОННЫЕ ФАКТОРЫ ФОРМИРОВАНИЯ КОНКУРЕНТНЫХ ПРЕИМУЩЕСТВ

Гафурова Дилшода Рамазановна -
Ташкентский международный университет
Кимё, доцент, PhD

Абдуллаева Мадина Бахадировна -
Ташкентский международный университет
Кимё магистрант

С переходом к рыночной социально-экономической системе в Узбекистане возрастает значимость исследования таких категорий, как конкуренция, конкурентоспособность (как продукции, так и предприятий, страны в целом), конкурентные преимущества, а также процессов формирования соответствующей